

פרשת וישב התש"פ

adk1010@gmail.com

הרב ארי דוד קאהן

Shiur is sponsored by

Sarah Leah Rodin

in Loving Memory of her Father

לע"נ חיים אפרים יצחק בן אליהו ז"ל

1. בראשית פרק לו, א-יד

(א) וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען: (ב) אלה תלדות יעקב יוסף בן־שבע־עשרה שנה היתה רעה את־אחיו בצאן והוא נער את־בני בלהה ואת־בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את־דבתם רעה אל־אביהם: (ג) וישאל אהב את־יוסף מפל־בניו כי־בְּזִקְנִים הוא לו ועשה לו פתנת פסים: (ד) ויראו אחיו כי־אתו אהב אביהם מפל־אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם: (ה) ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוספו עוד שנה אתו: (ו) ויאמר אליהם שמעו־נא החלום הזה אשר חלמתי: (ז) והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם־נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי: (ח) ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו אם־משול תמשל בנו ויוספו עוד שנה אתו על־חלמתיו ועל־דבריו: (ט) ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי: (י) ויספר אל־אביו ואל־אחיו ויגער־בו אביו ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך ואחיד להשתחות לך ארצה: (יא) ויקנאו־בו אחיו ואביו שמר את־הדבר: (יב) וילכו אחיו לרעות את־צאן אביהם בשכם: (יג) ויאמר ישראל אל־יוסף הלוא אחיד רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני: (יד) ויאמר לו לִדְנָא רָאָה אֶת־שְׁלוֹם אַחִיד וְאֶת־שְׁלוֹם הַצֹּאן וְהַשְּׂבִי דָבָר וישלחהו מעמק חברון ויבא שכם:

2. רש"י בראשית פרשת וישב פרק לו:יא

שמר את הדבר - היה ממתין ומצפה מתי יבא, וכן שמר אַמְנִים (ישעיהו כ"ו), וכן לא תשמר על חטאתי (איוב י"ד) - לא תמתין:

3. חזקוני בראשית פרק לו

(י) ויגער בו אביו ואעפ"י כן ואביו שמר את הדבר יודע היה שהיו הדברים עתידין ליגע אליהן. אבל כדי להשקיט הקנאה שביניהם גער בו.

4. ר' חיים פלטיאל בראשית פרק לו

ואביו שמר את הדבר. פרש"י ממתין ומצפה מתי יתקיים החלום. תימ' מה היה מצפה והלא אמ' בעלמא כל החלומות הולכים אחר הפה ויעקב אמר ליוסף הבא נבא, כלומר כמו שאי אפשר שאמך תשתחוה לך שהרי מתה כך לא יתקיים החלום, ועוד קשה הרי נתקיים החלום שני ויזכור להם החלומות, וכתוב וישתחוו לו אפים ארצה, והיאך נתקיים והלא כל החלומות הולכים אחר הפה, וי"ל דיוסף היגיד החלום לאביו בחשאי קודם שספר לאחיו ומיד כשסיפר לאביו אמר לו אביו שברור יתקיים החלום ונתקיים ולזה היה מצפה יעקב ומה שאמר לו יעקב בפני אחיו הבא נבא אין זה כלום כי כבר פתר לו קודם.

5. מלבי"ם בראשית פרק לו פסוק יא

אמנם אביו שמר את הדבר, כי הבין שהוא חלום נבואי מגיד עתידות:

6. בראשית פרק לוט,

(ב) ויהי ה' את־יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדניו המצרי: (ג) וירא אדניו כי ה' אתו וכל אשר־הוא עשה ה' מצליח בידו...: (כ) ויקח אדניו יוסף אתו ויתנהו אל־בית הסהר מקום אשר־אסירי המלך אסורים ויהישם בבית הסהר: (כא) ויהי ה' את־יוסף ויט אליו חסד ויתן חנו בעיניו שר בית־הסהר: (כב) ויתן שר בית־הסהר את כלה־אסירם אשר בבית הסהר ואת כלה־אשר עשים שם הוא הנה עשה: (כג) אין שר בית־הסהר ראה את־פלמאומה בידו באשר ה' אתו ואשר־הוא עשה ה' מצליח: ס

7. בראשית פרק מ, ח-כג

(ח) ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר אליהם יוסף הלוא לאלהים פתונים ספרו נא לי: (ט)... (טז) וירא שרה־אפים כי טוב פתרו ויאמר אל־יוסף אף־אני בחלומי והנה שלטה סלי חרי על־ראשי: (יז) ובסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אלה וְהָעוֹף אֲכַל אֶתְּם מִרְהַסְל

מֵעַל רֹאשִׁי : (יח) וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פִּתְרוֹנוֹ שְׁלֹשֶׁת הַסְּלִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם : (יט) בְּעוֹדוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים יִשָּׂא פָרְעָה אֶת־רֹאשׁוֹ מֵעֲלִידָה וְתִלְהָ אוֹתָהּ עַל־עַץ וְאֶכֶל הָעוֹף אֶת־בְּשָׂרָהּ מֵעֲלִידָה : (כ) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יוֹם הַלְדֹת אֶת־פָּרְעָה וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה לְכָל־עַבְדָּיו וַיִּשָּׂא אֶת־רֹאשׁוֹ שֶׁר הַמְּשָׁקִים וְאֶת־רֹאשׁ שֶׁר הָאֲפִים בְּתוֹךְ עַבְדָּיו : (כא) וַיֵּשֶׁב אֶת־שֶׁר הַמְּשָׁקִים עַל־מִשְׁקָהוּ וַיִּתְּנוּ הַכּוֹס עַל־כַּף פָּרְעָה : (כב) וְאֵת שֶׁר הָאֲפִים תִּלְהָ כַּאֲשֶׁר פִּתְרוֹ לָהֶם יוֹסֵף : (כג) וְלֹא־זָכַר שְׂרֵה־מְשָׁקִים אֶת־יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ : פ

8. בראשית פרק מא,

(ט) וַיִּדְבֹר שֶׁר הַמְּשָׁקִים אֶת־פָּרְעָה לֵאמֹר אֶת־חֲטָאֵי אֲנִי מִזְכִּיר הַיּוֹם : (י) פָּרְעָה קִצָּף עַל־עַבְדָּיו וַיִּתְּנוּ אֹתִי בְּמִשְׁמֶר בֵּית שֶׁר הַטְּבָחִים אֹתִי וְאֵת שֶׁר הָאֲפִים : (יא) וַנַּחֲלֶמְהָ חֲלוֹם בְּלַיְלָה אֶחָד אֲנִי וְהוּא אִישׁ כְּפִתְרוֹן חֲלָמוֹ חֲלָמְנוּ : (יב) וְשֵׁם אֲתָנוּ נָעַר עֲבָרֵי עֶבֶד לְשֶׁר הַטְּבָחִים וַנְּסַפְּרֵלוֹ וַיִּפְתְּרֵנוּ אֶת־חֲלָמְתֵינוּ אִישׁ כְּחֲלָמוֹ פִּתְרוֹ : (יג) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פִּתְרֵנוּ כֵּן הָיָה אֹתִי הַשִּׁיב עַל־כַּנִּי וְאֲתוֹ תִּלְהָ : (יד) וַיִּשְׁלַח פָּרְעָה וַיִּקְרָא אֶת־יוֹסֵף וַיְרִיצֵהוּ מִרְהַבּוֹר וַיְגַלֵּחַ וַיַּחֲלֵף שְׂמֹלֶתוֹ וַיָּבֵא אֵל־פָּרְעָה : (טו) וַיֹּאמֶר פָּרְעָה אֶל־יוֹסֵף חֲלוֹם חֲלָמְתִי וּפְתָרוֹ אֵין אֲתוֹ וְאֲנִי שְׂמַעְתִּי עֲלֶיךָ לֵאמֹר תִּשְׁמַע חֲלוֹם לִפְתֹר אֲתוֹ : (טז) וַיַּעַן יוֹסֵף אֶת־פָּרְעָה לֵאמֹר בְּלַעֲדֵי אֱלֹהִים יַעֲנֶה אֶת־שְׁלוֹם פָּרְעָה :

9. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נה עמוד ב

אָמַר רַבִּי בִּיזְנָא בַר זְבִדָא אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר רַבִּי פִּנְדָא אָמַר רַב נַחוּם אָמַר רַבִּי בִּירִים מְשׁוּם זָקָן אֶחָד וּמְנוֹ רַבִּי בְּנָאָה עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה פּוֹתְרֵי חֲלוֹמוֹת הָיוּ בִּירוּשָׁלַיִם פְּעַם אַחַת חֲלָמְתִי חֲלוֹם וְהִלְכְתִי אֶצֶל כּוֹלָם וּמָה שִׁפְתֵר לִי זֶה לֹא פִתְרוֹ לִי זֶה וְכוּלָם נִתְקַיְּמוּ בִי לְקַיָּים מָה שֶׁנֶּאֱמַר **כָּל הַחֲלוֹמוֹת הַוּלְכִים אַחַר הַפָּה** : אָטוּ **כָּל הַחֲלוֹמוֹת הַוּלְכִים אַחַר הַפָּה** קָרָא הוּא אֵין וְכִדְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִנִּין שֶׁכָּל הַחֲלוֹמוֹת הַוּלְכִין אַחַר הַפָּה שֶׁנֶּאֱמַר {בראשית מ"א: י"ג} **וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פִּתְרוֹ לָנוּ כֵּן הָיָה אָמַר רַבָּא וְהוּא דְּמַפְּשֵׁר לֵיה מַעִין חֲלָמִיהָ שֶׁנֶּאֱמַר {בראשית מ"א: י"ב} אִישׁ כְּחֲלוֹמוֹ פִּתְרוֹ ... אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחֲמָנִי אָמַר רַבִּי יוֹנָתָן אֵין מְרָאִין לוֹ לְאָדָם אֶלָּא מִהַרְהוּרֵי לְבוֹ**

10. שו"ת דברי יציב חלק יורה דעה סימן קכב

(ה) ויש לומר שבזה נחלקו יוסף עם השבטים, דיוסף סבר כר"נ דחלומות יש בהם חזיון ומראה נבואה, והשבטים סברי כר"מ דדברי חלומות לא מעלין ולא מורדין.

11. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף פט עמוד א

נְבִיא הַשֶּׁקֶר הַמִּתְנַבֵּא עַל מָה שֶׁלֹּא שָׁמַע וּמָה שֶׁלֹּא נֶאֱמַר לוֹ, מִיתְתוֹ בִּידֵי אָדָם. אֲבָל הַכּוֹבֵשׁ אֶת נְבוּאָתוֹ, וְהַמּוֹתֵר עַל דְּבָרֵי הַנְּבִיא, וְנְבִיא שֶׁעָבַר עַל דְּבָרֵי עַצְמוֹ, מִיתְתוֹ בִּידֵי שָׁמַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר (שם יח) אֲנֹכִי אֶדְרֹשׁ מֵעַמּוֹ :

12. נחלת יעקב בראשית פרק לו

יש להבין על ענין מכירת יוסף - שקדושי השם שבטי ישורון יעשו כדברים האלה. ונראה כי מידן דינוהו בקטלא, וכל מה שעשו, עפ"י דין עשו לפי דעתם. והוא, כי בוודאי החלום שסיפר יוסף לא היה חלום חזיון אנשים המונים, ובוודאי חלום נבואה היה, כדרך שחלם את יעקב "והנה ה' נצב עליו" (לעיל כח, יג). וסיפור החלום היה הגדת נביאות, וכמתנבא שהמלוכה ממנו יצא, וכן היה באמת שלבסוף כשנתחלק מלכות בית דוד היה המלכות משבט יוסף. והשבטים היו מקובלים שהמלוכה לא יצא מיוסף, וחשבוהו כנביא שקר בכדי להטעות את אביו למסור לו הברכות, וכמ"ש הרב בעל עקידה (שער כח בד"ה ובמדרש ויבא יוסף את דבתם) כי עיקר הברכות שבירך יצחק ליעקב היה יעבודך עמים הוה גביר לאחיק. והמתנבא מה שלא נאמר לו חייב מיתה (סנהדרין פט א), ובדין היה רצונם להמיתו.

אמנם ראובן ויהודה חשבוהו לאחד מן השבטים, ולזה אמרו "אחינו" הוא, והיינו שהוא נמנה במנין השבטים. משא"כ שאר השבטים שחשבוהו לנביא שקר שחייב מיתה, לא נמנה אצלם במנין השבטים כלל, ולא קראוהו בשם אחיו, רק בעל החלומות. ויהודה אף שחשבו שהוא מכלל השבטים היה דעתו עכ"פ למכרו, בכדי שלא יטעה את אביו לקבל הברכות, בהיות שראה שקיבל אביו את דבתם רעה שהביא אצל אביהם, ואותו אהב. לזאת גם דעתו היתה מסכמת למכרו למקום שלא נודע מקומו, וידע כי לא יוזק ליוסף מאומה כי גמירי דלא כלה שבטא (ב"ב קטו ב). וראובן שלא היה ירא כלל מזה, [כיון] שהוא בכור, ולא היה יכול להורישו לאחר כי לא יוכל לבכר כתיב (דברים כא, טז). ובתוך הברכות, העיקרית היא ויתן לך את ברכת אברהם לרשתך את ארץ מגורך (לעיל כח, ד), ולא היה יכול להוריש את חלק בכורה

לאחר, וכמו שפירשתי בפרשת תולדות גבי יצחק ועשיו (בד"ה מכרה כיום). לזאת יעץ שישליכוהו לבור של נחשים, כי זאת [היי] ידוע שלא יזיקוהו משום דגמירי דלא כלה שיבטא. ונבואת יוסף בחלומה היה אמת, שהחלום של האלומות היה מורה על המלוכה שהיה לו במצרים מחמת התבואה, ולזה היה לו במחזה הנבואה האלומות. וחלום השני היה מורה על משיח בן יוסף שיהיה באחרית הימים, ולזה הי' מראין לו שהשמש והכוכבים משתחוים לו, דהיינו שיהיה מלך על כל ישראל.

13. רשב"ם בראשית פרק לו: יא

ואביו שמר את הדבר - מה צורך לכתוב זה? אלא כשבאה לו הבשורה ולא האמין לבניו שהוא חי וירא ישראל את העגלות אשר שלח פרעה, כי לא נשלחו כי אם על פי המלך כמו שכת' שם עגלות על פי פרעה, אז האמין על ידי החלומות שמוכיחין שסופו להיות מושל ועגלות הללו על ידי מלכות וממשלה באים, ומתוך כך אמר רב עוד יוסף בני חי, כי תימה גדולה היה היאך האמין אחרי שראה כתנתו מלאה דם? ...

14. בראשית רבה (וילנא) פרשת וישב פרשה פד: יב

ויקנאו בו אחיו ואביו שמר (בראשית לו, יא), אמר רבי לוי נטל קולמוס וכתב באיזה יום ובאיזה שעה באיזה מקום. אמר רבי חנא רבה ואביו שמר את הדבר, ורוח הקדש אומרת שמר את הדברים שעתידין הדברים לגע. רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינא אמר כך אבינו יעקב סבר וראה דברים ממשמשין ובאין, אמר אם נתבקרה פנקסו מה יכול אני לעשות.

15. בראשית רבה (וילנא) פרשת וישב פרשה פד: י

ויחלם יוסף חלום ויאמר אליהם שמעו נא (בראשית לו, ה), אמר כך יהיו הנביאים מוכיחין אתכם, (מיכה ו, א): שמעו נא את אשר ה' אמר. ... ויאמרו לו אחיו המלך תמלך עלינו, רבי לוי ורבי סימון, חד אמר מפני שענו אותו בעין רעה לפיכך מעמיד רשעים, וחד אמר מפני שענו אותו בלשון כפול, לפיכך הוא מעמיד מלכים.

16. בראשית רבה (וילנא) פרשת וישב פרשה פד: יא

ויחלם עוד חלום אחר וגוי (בראשית לו, ט), בשעה שאמר יוסף (בראשית לו, ט): והנה השמש והירח, אמר יעקב, מי גלה לו ששמי שמש. אמר רבי יצחק, אמר יהושע לשמש, עבדא בישא לאו זבינת יתך בכספיה דאבא את, לא כך ראה אבא אותך בחלום והנה השמש והירח וגוי משתחוים לי, אף את דם מלפני, מיד (יהושע י, יג): וידם השמש והירח עמד. (בראשית לו, י): ויספר אל אביו ואל אחיו ויגער בו אביו, אמר הקדוש ברוך הוא כך תהיו גוערים בנביאיכם, שנאמר (ירמיה כט, כז): ועתה למה לא גערת בירמיהו הענתתי. (בראשית לו, י): ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמת, רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינא כך היה אבינו יעקב סבור שתחית המתים מגעת בלמיו, שנאמר: הבוא נבוא, הבוא נבוא אני ואחיד, ניחא, שמא אני ואמך, והלוא אמך כבר מתה ואת אומר: אני ואמך ואחיד, ולא היה יעקב אבינו יודע שהדברים מגיעים לבלהה שפחת רחל שגדלתו כאמו.

17. מדרש אגדה (בובר) שמות פרשת שמות פרק ג סימן טז

פקד פקדתי אתכם. שתי פקידות הללו [למה]. אלא אמר הקדוש ברוך הוא למשה, כך אמר להם יוסף שאותו נביא שיאמר לכם שתי פקידות הוא יגאל אתכם, כשתאמר להם פקד פקדתי יאמינו לך:

18. פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) בראשית פרשת מקץ פרק מא סימן מה

ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח. א"ר יוחנן צפונות מופיע ונוחות לו לומר. ר' יהודה ב"ר סימון אמר צפונות מופיע בדעת ומניח רוחן של בריות. רבנן אמרי "צופה" פודה "נביא" תומך. "פותר" ערום "נביא" חוזה: ויצא יוסף. יצא טבעו:

19. נחלת יעקב בראשית פרק מב

"ויזכור יוסף את החלומות", כלומר שכל דברי קשות שדבר עמהם, לא הי' רק מפני זכרון החלומות. והנה ידוע מה שכתבו המפרשים כי מה שלא הודיע לאביו ולאחיו - כי המתין עד שיתקיים כל החלומות, עד שיבואו אביו ואחיו להשתחוות לו (עי' רמב"ן מב, ט). ולכאורה תמוה, כי בודאי צדיק כיוסף לא יחוש לכבוד המדומה שישתחוו לו אביו ואחיו. לכן נראה כי שני החלומות שחלם יוסף היו חלומות של נבואה, כענין שאמר בחלום אדבר בו (במדבר יב, ו). והנבואה הנאמר בחלום אין הכרח שיתקיים כולה. והנה המלוכה שהראה לו בחלום היה מראה על ענין המלוכה הניטל מבית דוד וניתן לירבעם, שהוא מזרע יוסף. ובחלום ב' היה מראה לו ענין משיח בן יוסף שקודם משיח בן דוד. ולכך הראה לו ג"כ שאביו ואחיו ישתחוו

לו, כי יש בישראל מי שיקרא בבחינת יוסף, כענין שנאמר עדות ביהוסף שמו (תהלים פא, ו), ויש שנקראים בבחינת יעקב, וקבלו אותו למלך. ומבואר בש"ס כשהיו יראים מאיזה דבר, עשו דבר קטן, שיחול הדבר על זה הדבר הקטן, כענין שאמרו בגיטין דף לה. אפכוה לכורסיי. והנה יוסף היה לו צער במאוד על קיום החלומות, שהמלוכה הניטלת מבית דוד על ידי זרעו היה עון גדול. ולכך היפך שיתקיים החלומות בכאן, כי אולי יתבטל הדבר, שלא יתחלק המלוכה, ולא ינטל מבית דוד. וכל מה שעשה להן לא עשה אלא לטובתן:

20. הכתב והקבלה בראשית פרק לו

(ט) ויספר אתו. אף שראה יוסף כי נתוספה שנאתם עליו מחמת החלום הראשון, בכל זאת לא נמנע מלהודיעם חלום שני, כי חשב שבחלום הראשון לא הועיל להם להכיר ההסכמה השמימית לרוממו עליהם ולהסיר שנאתם, כי כן דמו בנפשם, שהחלום אינו חלום נבואיי כ"א מהרהורו דיומו, או שמעצמו המציא החלום ההוא כדי להכעיסם, אמנם החלום השני שיש בו דברים הנוגעים גם לאביו, שאין בו חשש שישקר בו ושיתגדל על אביו ויקניטנו, לכן הודיעו אותו להם לעורר דעתם שהנבואה השמימית גזרה גדולתו, ותתקרר דעתם להסיר שנאתם. והודיע הכתוב שבאמת הגיע יוסף בזה אל תכלית מבוקשו, כי הכירו שהיא נבואה אמיתית ומן השמים הסכימו לרוממו עליהם, ופסקה שנאתם, רק ויקנאו אותו קנאת הכבוד והרוממות:

21. העמק דבר בראשית פרק מא

ובזה יודע לפתור, והודיע יוסף שזה החלום אינו אלא נבואה מה' כמו דכתיב ויבא אלהים אל אבימלך, אל לבן, אל בלעם, אלא דשם ההגדה גלויה וכאן היה במשל, כמו נבואה ממש שבגלוי יש בא במשל, מעתה אחר שהוא דבר האלהים, שוב אין ידיעה מזה להחרטמים כי אם מי שיש בו רוח האלהים:

22. רש"י בראשית פרשת ויחי פרק מט פסוק כד

ויפזו זרעי ידיו - זו היא נתינת טבעת על ידו, לשון זהב מופז, זאת היתה לו מידי הקב"ה שהוא אביר יעקב, ומשם עלה להיות רעה אבן ישראל - עקרון של ישראל, לשון האבן הראשה, לשון מלכות; ואנקלוס אף הוא כד תרגמו ותשב - ותבת בהון נביאותה, החלומות אשר חלם להם על דקלים אוריתא בסתרא, תוספת הוא, ולא מלשון עברי שבמקרא, ושוי תיקפא רחצניה תרגום של באיתו קשתו, וכד לשון התרגום על העברי: ותשב נבואתו בשביל שאיתנו של הקב"ה היתה לו לקשת ולמבטח, בכך יתקרא דהב על דרעוהי לכד ויפזו זרעי ידיו, לשון פז:

23. דגל מחנה אפרים בראשית פרשת מקץ

והנה יוסף הצדיק היה נביא כמבואר בתרגום על פסוק (בראשית מ"א, ל"ח) רוח אלהים בו ארי רוח נבואה, ולכך יש לומר שהוא מביט מסוף העולם ועד סופו ולא נעלם ממנו שאל נקמות ה' ינקום נקם מהם על מכירתו בעשרה הרוגי מלכות,

24. בראשית פרק מא פסוק לח

ויאמר פרעה אלעבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו:

25. תרגום המיוחס ליונתן - תורה בראשית פרק מא פסוק לח

(לח) ויאמר פרעה לעבדיו הנשפח כדן גבר די רוח נבואה מן קדם יי ביה:

26. כתר יונתן בראשית פרק מא פסוק לח

(לח) ויאמר פרעה לעבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח נבואה מלפני יי בו:

בראשית רבה (וילנא) פרשת וישב פרשה פד:

דבר אחר, מגורי בגימטריא מאתו וחמשין ותשע, מיום שאמר הקדוש ברוך הוא לאברהם (בראשית טו, יג): ידע תדע עד שעה שנתישב יעקב אבינו בארץ מגורי אביו.

27. בראשית רבה (וילנא) פרשת וישב פרשה פד: יג

(בראשית לו, יג): והשיבני דבר וישלחני מעמק חברון, והלוא אין חברון נתונה אלא בהר וכתוב: וישלחני מעמק חברון, אמר רב אחא הלך להשלים אותה העצה העמקה שנתן הקדוש ברוך הוא בינו ובין חבר הנאה שהיה קבור בחברון (בראשית טו, יג): ועבדו וענו אתם.

28. רשב"ם שמות פרק יב: מב

ליל שימורים הוא ליי - מימות אביהם היה הקי מצפה לזה הלילה להוציא את בני ישראל ממצרים כמו שהבטיחם. ולישראל הוא ליל שימורים לדורותם, לכל דורותם, שמצפים לזה הלילה לחוג בו חג הפסח [ככל חקותיו] ומשפטיו: שמורים - לשון המתנה, כמו ואביו שמר את הדבר: